

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Komunikacja alternatywna i wspomagająca [wykład], PG_00195428						
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	8	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Pedagogiki Specjalnej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Joanna Doroszuk					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Przybliżenie sylwetki użytkownika AAC (Augmentative and Alternative Communication) oraz stosowanych metod komunikacji wspomagającej i alternatywnej. Poznanie stosowanych rodzajów znaków graficznych, manualnych oraz przestrzennie dotykowych oraz strategii ich wprowadzania. Zapoznanie z podstawowymi strategiami pracy z dziećmi niemówiącymi oraz z metodami wspierania rozwoju kompetencji komunikacyjnych na poziomie przedsymbolicznym oraz symbolicznym. Przybliżenie metod pracy z dziećmi niemówiącymi.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	<p>[E. 1A.W.2] Zna i rozumie w pogłębiony sposób psychologiczno-pedagogiczne podstawy wiedzy o zaburzeniach ze spektrum autyzmu i działaniach profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; zagadnienie zaburzeń ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD; charakterystykę psychologiczną osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych; wczesne symptomy autyzmu; znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie; specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; zagadnienie mowy, języka i komunikacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia diagnostyczne, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego „złotego standardu diagnostycznego” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule); metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC); rolę komputera, mediów i nowych technologii w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu w kontekście praktyki opartej na dowodach (evidence base practice), w tym ESDM (The Early Start Denver Model); zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; różne podejścia do edukacji i terapii dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne, wybrane metody i formy pracy i terapii; zagadnienia pracy z rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, wsparcia terapeutycznego i pomocy psychospołecznej rodzinie, wsparcia osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu; problematykę zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu</p>	<p>Student opracowuje i opisuje strategie działań wspierających sprawcze działania użytkowników alternatywnych i wspomagających metod komunikacji</p>	<p>[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
<p>[E. 1A.W. 1] Zna i rozumie w pogłębiony sposób medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu oraz psychospołeczne uwarunkowania funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych; podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym diety, suplementację, farmakoterapię; narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologię; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); zasady diagnozy różnicowej; zagadnienie autystycznego spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności; funkcjonowanie szkolne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego uwarunkowania</p>	<p>Student zna i rozumie w pogłębiony sposób procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz komunikacji alternatywnej, ich prawidłowości i zakłóceń, w tym komunikowania się z osobami z różnego rodzaju niepełnosprawnościami;</p>	<p>[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>
<p>[E. 1A.U. 1] Potrafi analizować medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu; analizować anatomie i fizjologię układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w zaburzeniach ze spektrum autyzmu; analizować zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone, podstawy psychiatrii, psychopatologii i neurologii; określać choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym zagadnienia diety, suplementacji i farmakoterapii; stosować narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci; opisać kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, uwarunkowania i epidemiologię; określać i analizować zaburzenia autystyczne w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF); określać diagnozę różnicową – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności</p>	<p>Jest gotów do organizowania i udzielania wsparcia dla dzieci z trudnościami w komunikowaniu się, ich rodzin oraz środowiska pozarodzinnego</p>	<p>[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>
<p>[E. 1A.K. 1] jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym</p>	<p>Jest świadomy znaczenia kompetencji nauczyciela / terapeuty w obszarze wspomagania rozwoju kompetencji komunikacyjnych ucznia</p>	<p>[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny</p>

Treści przedmiotu	Alternatywne i wspomagające metody komunikacji ujęcie definicyjne. Użytkownicy AAC oraz specyfika ich wsparcia. Wspomaganie rozwoju kompetencji komunikacyjnych u dziecka z ryzyka rozwoju mowy. Wykorzystywane metody i strategie działania. Znaki graficzne, manualne i przestrzenno dotykowe charakterystyka, zastosowanie, przykłady. Wykorzystanie sprzętu ułatwiającego komunikację. Diagnostyka komunikacyjna. Komunikacja przedsymboliczna. Wykorzystanie metod komunikacji alternatywnej i wspomagającej u dzieci, a rozwój mowy. Praca w środowisku osoby niemówiącej. Kompetencje partnera komunikacyjnego użytkownika AAC.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin pisemny	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Grycman M., Smyczek A. (red.): Wiem czego chcę. Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomagających sposobów porozumiewania się, Stowarzyszenie Mówić bez Słów, Kraków 2004; Tetzchner S., Martinsen H.: Wprowadzenie do wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się. Nauka znaków oraz używania pomocy komunikacyjnych przez dzieci, młodzież i dorosłych z zaburzeniami rozwojowymi, Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Warszawa 2002; Grycman M. Porozumiewanie się z dziećmi ze złożonymi zaburzeniami komunikacji. Poradnik nie tylko dla rodziców, 2014; Grycman M.: Sprawdź jak się porozumiewam, Ocena efektywności porozumiewania się dzieci niemówiących wraz z propozycjami strategii terapeutycznych, Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania się, Kraków 2009; Pilch A., Przebinda E. (red): Gestem, obrazem, słowem. Materiały z III konferencji - Wspomagające sposoby porozumiewania się, Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Wspomagających Sposobów Porozumiewania się MÓWIĆ BEZ SŁÓW, Kraków 2005.	
	Uzupełniająca lista lektur	Kaczmarek B.: Makaton alternatywny i wzmocniony sposób porozumiewania się [W:] Rewalidacja, nr 1(13), Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 2003; Książek M.: Dziecko głuchoniewidome od urodzenia. Rozwijanie umiejętności komunikowania się. Wykorzystanie metod komunikacji wspomagającej alternatywnej, Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym, Warszawa 2003; Piszczek M.: Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej w edukacji dzieci głębiej upośledzonych i autystycznych, Rewalidacja 28/2000;	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	nie dotyczy		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.